

EDUSKUNNAN TALOUSVALIOKUNNALLE

Eduskunnan talousvaliokunnan pyydettyä yhdistyksemme kirjallista lausuntoa hallituksen esityksestä eläkesäätiöitä, eläkekassoja ja vakuutuskassoja koskevaksi lainsäädännöksi (HE 28/2021), lausumme kunnioittavasti seuraavaa:

Lähtökohta

Kannatamme lakiehdotusta. Eläkesäätiöiden ja eläkekassojen lainsäädäntö on monin osin jäänyt jälkeen muun yhteisölainsäädännön kehityksestä. Kysymyksessä on rakenteellinen uudistus, jota on valmisteltu jo ainakin vuodesta 2013 saakka. Ehdotetussa lainsäädännössä on korjattu muutamia epäkohtia ja se vastaa rakenteellisesti nykylain vaatimuksia sekä muuta yhteisölainsäädäntöä. Toivomme kuitenkin eduskunnan talousvaliokunnan lausuvan kahdesta asiasta.

Eläkesäätiöiden ja eläkekassojen toimintaedellytysten varmistaminen

Työeläkejärjestelmä rakennettiin hajautetun toimeenpanomallin mukaisesti eläkesäätiöistä ja eläkekassoista saatujen hyvien kokemusten johdosta. Nämä pienet eläkelaitokset ovat työeläkevakuutusyhtiöiden ohella jo työeläkejärjestelmän alusta lähtien tarjonneet työnantajalle vaihtoehtoisen tavan työeläke- ja lisäeläkevakuuttamisen järjestämiseen. Uuden lainsäädännön tavoitteena on, että yrityksillä on vaihtoehtoja henkilöstön työeläketurvan järjestämiseen. Työeläkevakuuttaminen on voimakkaasti keskittynyt ja on mahdollista, että sama kehitys jatkuu. Uusi laki turvaa osaltaan pienten eläkelaitosten toimintaedellytyksiä ja siten vahvistaa työeläkejärjestelmän hajautettua toimeenpanoa. Tuloksellisesti eläkesäätiöt ja eläkekassat ovat pärjänneet sekä vakavaraisuuden että sijoitustoiminnan tuottojen puolesta erittäin hyvin. Niiden kautta aidosti toteutuu tavoite työeläketurvan hoitamiseen liittyvien riskien hajauttamisesta useaan työeläkelaitokseen: yksikään eläkesäätiö tai eläkekassa ei aiheuta yhteiskunnalle sellaista riskiä, jota ei työeläkealan yhteisvastuun kautta voitaisi kantaa.

Työnantajakohtaisesti järjestäytyneiden eläkesäätiöiden ja eläkekassojen toiminnan perusta on niiden keskinäisessä yhteistyössä. Pienet eläkelaitokset eivät kilpaile keskenään, vaan organisoivat tarvittavat palvelut omistamansa palveluyhtiön kautta. Pienille eläkelaitoksille tämä toimintamalli on välttämätön: tuottamalla palveluja yhteistyössä ja ostamalla niitä laitoksen ulkopuolelta varmistetaan riittävä asiantuntemus ja taloudellinen tehokkuus sekä hallitaan operatiivisia riskejä. Toivomme eduskunnan talousvaliokunnan lausunnossaan ottavan kantaa tähän asiaan eläkesäätiöiden ja eläkekassojen toimintaedellytysten turvaamiseksi.

Eläkesäätiö- ja vakuutuskassalain 4 luvun 7 §:n 2 momenttia olisi muutettava

Ehdotettu lainsäädäntö asettaa lakisääteistä eläketurvaa hoitavien eläkesäätiöiden ja -kassojen hallitusten jäsenille samat taidolliset vaatimukset kuin työeläkevakuutusyhtiöissä. Ongelma on, että uudessa laissa kuitenkin rajoitetaan mahdollisuutta valita hallitukseen asiantuntevia ja kyvykkäitä henkilöitä vakuutettuna olevien henkilöiden ulkopuolelta.

Ehdotetussa eläkesäätiö- ja vakuutuskassalain 4 luvun 7 §:n 2 momentissa todetaan seuraavaa:

Vakuutetut valitsevat keskuudestaan hallitukseen vähintään kaksi jäsentä ja yhden varajäsenen.

Momentti tulisi muuttaa muotoon:

Vakuutetut valitsevat ~~keskuudestaan~~ hallitukseen vähintään kaksi jäsentä ja yhden varajäsenen.

Myös vakuutetuille eli työntekijöille pitää antaa mahdollisuus valita eläkesäätiön ja/tai eläkekassan hallitukseen esimerkiksi sijoitusasiantuntemusta omaavia ja henkilöitä, jos omasta toimintapiiristä ei sellaisia löydy tai se muuten katsotaan muutoin perustelluksi. Laki on sallinut tämän tähän saakka eläkekassoille, mutta nyt pykälää on muutettu selvittämättä sen vaikutuksia ja tutkimatta asiaa. On myös olemassa yksi lisäeläkkeitä tarjoava kassa, jossa jo tällä hetkellä on vakuutettujen nimittämiä hallitusammattilaisia hallituksessa. Miksi tätä ei tulisi sallia jatkossakin?

Perusteluita:

- Asian vaikutuksia ei ole selvitetty eikä tehtyä muutosta ole perusteltu.
- Vastaavaa rajoitusta ei ole muualla yhteisöläinsäädännössä. Missään ei rajata hallituskelpoisuutta koskemaan vain yhteisön jäseniä.
- Asian muuttaminen edesauttaisi valitsemaan pätevimmän ja sopivimman henkilön hallitukseen, mikä vastaa uuden lain tarkoitusta.
- Asian muuttaminen tasapainottaisi hallituksen työnantajapuolen sekä työntekijäpuolen välistä kompetenssieroa. Rajoitus ei koske työnantajan nimittämiä hallituksen edustajia. Jos lainkohtaa ei muuteta, käytännössä ainoastaan työnantajat kykenevät nimittämään hallitukseen lain edellytykset täyttäviä sijoitusammattilaisia, josta myös seuraa se, että yli puolet työnantajien nimittämistä hallitusjäsenistä tulisi olla institutionaalisen sijoitustoiminnan asiantuntijoita. Vastaavaa ei edellytetä työeläkevakuutusyhtiöiden hallituksissa istuvilta vakuutuksenottajien edustajilta.
- Muutos on teknisesti helppo toteuttaa, eli se voidaan tehdä poistamalla sana "keskuudestaan".
- Muutos olisi kokonaisuutena eläkesäätiöiden ja eläkekassojen toimintaedellytyksiä tukeva eikä sillä ole haitallisia vaikutuksia.

Toivomme, että talousvaliokunta ottaa huomioon lausumamme asiat.

Helsingissä maaliskuun 19. päivänä 2021

Eläkesäätiöyhdistys - ESY ry

Timo Toropainen
Toimitusjohtaja